

Anna Miler
Akademia Marynarki Wojennej

ORGANIZACJA HOST NATION SUPPORT

STRESZCZENIE

W artykule przedstawiono założenia i strukturę wsparcia przez państwo-gospodarza. Omówione zostały również zagadnienia związane z planowaniem, funkcjonowaniem oraz zadaniami wykonywanymi przez HNS, a także reguły i zakres współdziałania na poziomie administracji.

Słowa kluczowe:

Host Nation Support — wsparcie przez państwo-gospodarza, państwo wysyłające, państwo przyjmujące, wsparcie, wsparcie logistyczne, planowanie.

WSTĘP

Wsparcie przez państwo-gospodarza (HNS) jest cywilną i wojskową pomocą oferowaną przez państwo przyjmujące wobec sił znajdujących się lub przechodzących przez jego terytorium.

Doktryna NATO definiuje HNS jako cywilną i wojskową pomoc świadczoną w czasie pokoju, w sytuacjach kryzysowych i podczas konfliktów przez państwo, na którego terytorium przemieszczają się (także w tranzycie) bądź są rozmieszczone lub działają siły NATO. Zakres realizowanych przedsięwzięć (pomocy) regulują zobowiązania wynikające z porozumień w ramach Sojuszu lub z dwustronnych czy wielostronnych umów zawartych między „państwem gospodarzem” oraz organizacją NATO (dowódcami NATO) a państwem lub państwami wysyłającymi wojska¹.

Celem HNS jest zatem zapewnienie dowódcy NATO oraz państwu wysyłającemu swe siły zaopatrzenia w formie materiałowej, instalacji i urządzeń oraz usług, włącznie z zapewnieniem bezpieczeństwa rejonu i wsparcia administracyjnego².

---

¹ *Obrona cywilna (niemilitarna) w obronie narodowej III RP*, red. W. Kilter, AON, Warszawa 2001, s. 68.

² H. Szafran, *Relacje cywilno-wojskowe wynikające z obowiązków państwa gospodarza*, „Wiedza Obronna”, 2001, nr 3, s. 89.

Państwo wysyłające (SN) zajmuje się przerzutem wojsk, jego zaopatrzeniem oraz zasilaniem. Państwo wiodące (HN) przyjmuje na siebie odpowiedzialność za transport, kontrolę ruchu, obsługę i serwis, magazynowanie oraz dostarczenie wody, paliwa i żywności. Ponadto państwo wiodące wyznacza, zależnie od potrzeb, miejsce składowania lub stacjonowania, a także obszar odpowiedzialności dla obcych wojsk³.

HNS wspomaga więc przedsięwzięcia związane z wprowadzeniem sił w rejon operacji poprzez zagwarantowanie im odpowiedniego przyjęcia, przebywania, a także wsparcia do kolejnych działań. HNS ma również możliwość do zminimalizowania wielkości sił logistycznych i środków materiałowych potrzebnych do zagwarantowania zdolności do gotowości i rozwinięcia dalszych działań. W innym wypadku musiałyby zostać przeprowadzone przez kraje wysyłające wojska.

W oparciu o dokumenty wsparcie ze strony państwa-gospodarza stanowi uzupełnienie potencjału i możliwości przebywających na jego obszarze sił sojuszniczych, obejmując:

- ochronę obiektów i wojsk;
- udostępnienie infrastruktury lokalnej;
- realizację zabezpieczenia logistycznego w celu skrócenia czasu i zminimalizowania wielkości dostaw.

Zgodnie z dokumentami logistycznymi NATO wsparcie wobec sojuszników urzeczywistnia się poprzez siły wojskowe oraz wykorzystanie ich zasobów. Rodzaje tego wsparcia przedstawiono na rysunku 1. Korzysta się również ze środków cywilnych, jeśli jest to realne i celowe, a także dogodne finansowo i terminowo. Wykorzystanie zasobów cywilnych jest realne, jeśli można zaangażować gospodarkę państwa-gospodarza, która musi być łatwo dostępna. Pozamilitarne źródła zasilania pozwalają na utrzymanie nienaruszonych zasobów sfery militarnej i obniżają koszty podejmowanych działań.

HNS zajmuje się przede wszystkim zadaniami wsparcia logistycznego. Jego głównym celem jest wspieranie potencjału oraz swobody działania wojsk sojuszniczych, a także zaspokojenie ich potrzeb i uchronienie przed brakami materiałowymi uniemożliwiającymi lub ograniczającymi wykonanie zadania.

---

³ Załącznik A do doktryny z 05.01 — Terminy i definicje,
http://www.stirw.wp.mil.pl/tr_ladowy_pliki/doce/dd_4_4_12_2/Zalaczniki%20do%20doktryny%20z%2005.01.pdf (01.12.2009).

Rys. 1. Rodzaje wsparcia dostarczonego w ramach HNS przez sektory cywilny i wojskowy
Źródło: H. Szafran, *Relacje cywilno-wojskowe wynikające z obowiązków państwa gospodarza*, „Wiedza Obronna”, 2001, nr 3, s. 92.

Na zabezpieczenie logistyczne sojuszników składa się:

- pozyskiwanie;
- magazynowanie;
- transport i rozdział oraz eksploatacja i remonty wszelkich środków zaopatrzenia;
- transport stanów osobowych i materiałów oraz kierowanie ruchem wojsk;
- udostępnienie obiektów i urządzeń infrastruktury;
- świadczenie usług socjalno-bytowych;
- zabezpieczenie medyczne⁴.

Analiza wielu pozycji literatury przedmiotu dowiodła, że istotnym czynnikiem jest, aby zaopatrzenie było dostarczane:

- w potrzebnych ilościach;
- we właściwym czasie;
- we wskazane miejsce;
- w należytej jakości.

---

⁴ *Obrona cywilna...*, wyd. cyt., s. 68.

Wsparcie państwa przyjmującego polega na udzieleniu pomocy na granicy, zapewnieniu swobody przegrupowania do rejonu operacji, ułatwieniu rozmieszczenia wojsk, dostarczeniu materiałów i usług⁵. Wsparcie udostępniane przez państwo przyjmujące powinno zatem obejmować:

- udzielenie pomocy po przekroczeniu granicy państwa;
  - zagwarantowanie swobody przegrupowania do obszaru operacji;
  - rozmieszczenie wojsk w terenie oraz ułatwienie działań;
  - zaopatrzenie w niezbędne materiały;
  - usługi i pomoc,
- a także:
- udostępnienie lotnisk, portów, szlaków kolejowych i dróg wraz z infrastrukturą, zagwarantowanie ochrony, usuwanie potencjalnych zniszczeń i remontów;
  - zarządzanie ruchem wojsk oraz transportem zaopatrzenia;
  - udostępnianie obszarów na rozlokowanie i pobyt wojsk wraz z konieczną stacjonarną infrastrukturą kwaterunkowo-usługową;
  - dostarczanie przybyłym wojskom stosownych środków: żywności, wody, olejów napędowych i niektórych smarów, benzyny, umundurowania, uzbrojenia, narzędzi, pojazdów, części zapasowych, środków saperskich, amunicji i map;
  - obsługiwanie i remont sprzętu;
  - oferowanie szerokiego zakresu usług: handlowych, pralniczych, kąpielowych, pogrzebowych, pocztowych, pozyskiwania siły roboczej;
  - udostępnienie ograniczonej pomocy w zabezpieczeniu medycznym;
  - pomoc w realizowaniu lokalnych kontraktów z cywilnymi dostawcami środków zaopatrzenia i usług;
  - pomoc w księgowaniu i finansowaniu dostaw oraz rozliczeniu ewentualnych roszczeń.

ROLA, FUNKCJE, ZADANIA HNS

Funkcje i obowiązki, a także zadania w toku przygotowań i wykorzystania HNS są zamieszczone w *Doktrynie NATO*. Dokumenty doktrynalne NATO wyszczególniają cztery grupy zadań:

- 1) główne;
- 2) specyficzne — obowiązujące państwa wysyłające;

---

⁵ *Obrona narodowa w tworzeniu bezpieczeństwa III RP*, red. R. Jakubczak, Bellona, Warszawa 2003, s. 301.

- 3) specyficzne — dotyczące państwa przyjmującego;
- 4) specyficzne — realizowane przez dowódców NATO.

Wszystkie one określają stanowisko stron biorących udział w planowaniu i realizacji HNS.

Zadania realizowane za pomocą organów państwa przyjmującego wychodzą poza obszar zabezpieczenia logistycznego. W ramach HNS wykonuje się działania w trzech obszarach:

- zabezpieczenia usługowego walki (Combat Service Support), realizowanego w ramach działań administracyjnych przez jednostki i urzędniki logistyki wojskowej gospodarza;
- wykorzystania zasobów cywilnych z „Programu CEP” (Civil Emergency Planning), czyli udostępnienia infrastruktury, dostaw i usług realizowanych przez organizacje i przedsiębiorstwa cywilne na wypadek zagrożenia;
- niektórych pomocniczych działań bojowych (Operational Assistance), prowadzonych przez specjalistyczne jednostki wojskowe gospodarza, które towarzyszą przybyłym wojskom sojusznika⁶.

Reguły korzystania z zasobów cywilnych kraju-gospodarza pozwalają na bardziej efektywne wyzyskanie środków i sił logistyki wyznaczonego kontyngentu NATO poprzez zmniejszanie ilości zabieranego przez niego sprzętu i zapasów, a przy tym zwiększanie możliwości wykonania zadań zabezpieczenia logistycznego. Ważnym aspektem jest również efekt ekonomizacji, który pozwala na wzrost możliwości przy zmniejszeniu kosztów oraz zachowaniu wymaganej jakości. Potwierdzają to wieloletnie doświadczenia, które wykazały, że niektóre zadania logistyczne mogą być skutecznie realizowane w rejonie działań poprzez specjalistyczne przedsiębiorstwa i cywilne organizacje korzystające z miejscowej siły roboczej, infrastruktury stacjonarnej i występujących środków materiałowych. Wskutek tego w nowoczesnej logistyce NATO znajduje się wymóg wykorzystywania miejscowych zasobów. Opiera się on na trzech założeniach:

1. Możliwości i potrzeby zasobów cywilnych oraz wojskowych powinny być zrównoważone. Za sprawą środków i sił cywilnych muszą wskazywać zdefiniowane ułatwienia lub korzyści.
2. Korzystanie z możliwości cywilnych musi być legalne, zgodne z prawem państwa przyjmującego. Ustawodawstwo tego państwa powinno korygować realizację

---

⁶ Tamże, s. 302.

świadczeń rzeczowych i osobistych na korzyść wojsk sojusznicznych od momentu ich przybycia.

3. Z zasobów wojskowych i cywilnych korzysta się łącznie, dają one zakres komplementarny i uzupełniają się nawzajem, stwarzając większe możliwości wspieranym wojskom.

Sfera korzystania ze świadczeń cywilnych przez wojska będzie uwarunkowana przede wszystkim gwarancją ich uzyskania. Umożliwiają to porozumienia i umowy zawierane z państwem przyjmującym, a także kontrakty z dostawcami cywilnymi. Obszar wykorzystania usług i dóbr będzie uzależniony i zróżnicowany od rodzaju oraz warunków działania wspieranych wojsk, jak również od możliwości zdobycia usług i dostaw w konkretnych rejonach.

ROLA ADMINISTRACJI PAŃSTWA-GOSPODARZA

Zadania i rola organów administracji samorządowej i rządowej w obszarze udzielania wsparcia są uzależnione od rodzaju i charakteru potrzeb, które mogą zgłaszać wojska NATO ze względu na realizowane przez nie przedsięwzięcia. W odniesieniu do terytorium Polski główną rolę w zakresie zadań HNS w terenie powinien spełniać wojewoda, zwierzchnik administracji rządowej i organ nadzoru nad jednostkami samorządu terytorialnego. Postrzegamy go jako organizatora i koordynatora stosownych przedsięwzięć planistycznych i wykonawczych, także w zakresie dostosowania celów oraz zadań HNS do miejscowych warunków, animatora współdziałania zainteresowanych organów i reprezentanta w lokalnych kontaktach oficjalnych z przedstawicielami sojuszników⁷. Jest to realne dzięki finansowemu, kompetencyjnemu i organizacyjnemu oraz osobowemu zespoleniu administracji wojewódzkiej, co zapewnia wyodrębnienie środków finansowych na realizację zadań wyznaczonych w zakresie obronności i dobrowolne realizowanie zadań w rezultacie zawartych porozumień.

Realizację określonych usług publicznych na rzecz wojsk NATO może wykonywać samorząd województwa, również po podpisaniu umów z innymi podmiotami. Zakres zadań obejmuje głównie te określone w kompetencjach odnoszących się do udostępniania dróg wojewódzkich i organizacji ruchu po nich, a także korzystania z bazy danych będących w składzie krajowego systemu informacji o obszarze.

---

⁷ *Ustrój administracji publicznej*, PWN, Warszawa 2000, s. 87–88.

Wymogi sojuszników spełnia administracja. Tymczasem siły i zasoby pochodzą z kręgów cywilnych, ponieważ jest to wsparcie z obszaru państwa, a nie sił zbrojnych. Możliwość korzystania ze środków pozamilitarnych pomaga zachować nienaruszone zasoby własnych sił zbrojnych, a przy tym obniża koszty podejmowanych zadań w ramach HNS, a wykraczają one poza obszar logistyki. Głównym celem jest wspieranie swobody działania wojsk sojusznicznych oraz zdolności bojowej i zaspokajanie ich potrzeb, a także zabezpieczenie przed brakami materiałowymi.

W oparciu o postanowienia Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2002 r. w sprawie świadczeń na rzecz obrony (DzU, Nr 18, poz. 168) realizuje się poniższe zadania:

- samorząd województwa odgrywa ważną rolę w zakresie wykonywania na rzecz wojsk NATO określonych usług publicznych, takich jak
  - udostępnienie dróg wojewódzkich i organizacja ruchu po nich,
  - korzystanie z baz danych wchodzących w skład krajowego systemu informacji o terenie;
- samorząd powiatowy jest głównym wykonawcą publicznych zadań ponadgminnych w zakresie
  - udostępnienia terenów i nieruchomości na czasowe rozmieszczenie sojusznicznych i własnych jednostek wojskowych oraz magazynowanie uzbrojenia, urządzeń i środków materiałowych,
  - wykorzystania powiatowych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej,
  - zapewnienia ochrony przeciwpożarowej i kontroli przestrzegania przez sojuszników przepisów o ochronie środowiska,
  - współpracy wojskowych organów porządkowych z komendą powiatową policji;
- samorząd gminny, tzw. administracja, świadczy usługi w zakresie
  - dostawy wody, ogrzewania, gazu, energii elektrycznej,
  - czystości i właściwych warunków sanitarnych,
  - możliwości korzystania z niektórych urządzeń infrastrukturalnych.

PLANOWANIE

Planowanie HNS powinno być maksymalnie szczegółowe. Jest ono nieodłącznym elementem procesu planowania wykorzystania sił NATO. Procedury muszą być w najwyższym stopniu znormalizowane, aby zapewnić elastyczne i dynamiczne

wykonanie wszystkich potrzeb operacyjnych. Szczegółowe obowiązki państwa przyjmującego dotyczące planowania obejmują:

- zawiadamianie właściwych dowódców NATO i kraje wysyłające o swoich możliwościach w obszarze realizacji HNS, a także o zmianach własnych możliwości;
- zapewnienie koordynacji i współpracy między własnym sektorem cywilnym i wojskowym, aby jak najlepiej wykorzystać dostępne środki i siły HNS;
- znowelizowanie dotychczasowych podstaw legislacyjnych i założeń planowania dla uproszczenia zastosowania zasobów cywilnych dla potrzeb HNS na początku kryzysu w zakresie udostępnienia infrastruktury, linii komunikacyjnych i środków transportu oraz urządzeń niezbędnych do rozwinięcia wojsk Sojuszu;
- zachowanie kontroli nad swoimi zasobami HNS (w niektórych przypadkach można się jej zrzec).

Dalsze zadania dla określonego państwa można przedstawić pośrednio z obowiązków państw wysyłających wojska, a także z zobowiązań dowódców NATO. Kwalifikują się do nich:

- przyjęcie od zainteresowanych państw zapotrzebowania na wsparcie i wymogi z nimi związane, a od dowódców NATO priorytety ich realizacji;
- wdrożenie zmian zgłoszonych do zapotrzebowań i wymogów;
- negocjowanie refundacji poniesionych nakładów (kosztów)⁸.

Zaprezentowana analiza zadań państwa-gospodarza pozwala na określenie ról, jakie jego organy winny spełniać w procesie przygotowania, planowania oraz realizacji HNS. Według Waldemara Kitlera „(...) narodowe zarządzanie HNS stanowi kompleksową działalność. Przy jego analizie są możliwe dwa podejścia: «instytucjonalne» i «funkcjonalne» (...)»⁹. Stanowisko funkcjonalne opiera się na działaniu, które umożliwi zaplanowanie i dostarczanie HNS (czynności potrzebne do wykonania zadań organizacji lub tego procesu). Z kolei podejście instytucjonalne (instytucje i organizacje) ma przygotować i realizować wsparcie.

Wymaganiem zapewniania przez państwo-gospodarza efektywnego wsparcia dla przyjmowanych wojsk jest współpraca i dobre zintegrowanie funkcji rzeczowych i funkcji zarządzania HNS:

- organizowanie;
- planowanie i przygotowanie kadr;
- kierowanie i kontrola;
- informowanie.

⁸ *Obrona cywilna...*, wyd. cyt., s. 73.

⁹ Tamże.

Funkcjonalne podejście HNS postrzega organy państwa-gospodarza jako dysponenta, właściciela oraz koordynatora użycia narodowych zasobów. Państwo-gospodarz może występować w następujących rolach:

- reprezentanta;
- organizatora;
- łącznika;
- informatora;
- rzecznika;
- dysponenta narodowych zasobów.

Odpowiedzialność za organizację i realizację HNS ponoszą w szczególności kraj przyjmujący i wysyłający we współdziałaniu z wyznaczonymi dowódcami NATO. Dowódcy ci lub wyznaczone osoby funkcyjne są odpowiedzialni za organizację planowania HNS w ramach organizowania wsparcia dla sił wielonarodowych. Jeżeli kraj wysyłający nie został wyznaczony, wówczas odpowiedzialność za planowanie HNS przechodzi na kraj przyjmujący i MNC¹⁰.

Dokumenty NATO podkreślają, że wsparcie ze strony państwa-gospodarza musi wziąć pod uwagę potrzeby operacyjne połączone z dynamiką i liczebnością oraz sposobami działania wojsk, a także przyjętą ideę działalności logistycznej będącej główną treścią udzielenia pomocy.

Można wyróżnić dwa rodzaje założeń przebiegu i zakresu HNS¹¹. Pierwszy to tzw. stan niższego zagrożenia. Odnosi się do przyjęcia wojsk NATO w warunkach kryzysowych poniżej progu wojny. Drugi rodzaj to wysoki stan zagrożenia określany również jako stan wojny. Pozwala na pełne wykorzystanie zasobów cywilnych, ponieważ jest powiązany z przeprowadzeniem mobilizacji gospodarki, a także odjęciem obrony powszechnej, zgodnie z wytycznymi wielu krajów NATO.

Należy wziąć pod uwagę oba warianty podczas przygotowywania systemu wsparcia przez państwo-gospodarza. Więcej uwagi trzeba skupić na planowaniu kryzysowym, które wobec nowej strategii Sojuszu wchodzi w skład bardziej prawdopodobnych scenariuszy zaangażowania wojsk NATO. Zaplanowanie działań na wypadek kryzysu nie należy do rzeczy łatwych, ponieważ zagrożenia kryzysowe są nieprzewidywalne. Dlatego HNS trzeba czasami improwizować i wykonywać w trybie doraźnym.

---

¹⁰ Major NATO Commanders (MNCs) — naczelny dowódca wyższego szczebla związku operacyjnego NATO.

¹¹ Szerzej w: *Obrona cywilna*, wyd. cyt., s. 78.

Wzrost roli HNS nastąpił na skutek małej zdolności przerzutu materiałów wojsk na duże odległości, a także ograniczonego potencjału instytucji logistycznych niektórych państw i obniżającego się stopnia zasobów. Skorzystanie ze wsparcia państwa-gospodarza wynika z potrzeb i możliwości zabezpieczenia wojsk. HNS ma duże znaczenie dla zagwarantowania ciągłości oraz terminowości usług i dostaw. Ta terminowość wymaga zachowania wysokiej gotowości jednostek wsparcia i właściwego rozwinięcia oraz uruchomienia urządzeń i jednostek w terenie. To z kolei powoduje, że dowódca NATO musi:

- współpracować z właściwymi organami kraju przyjmującego;
- wyznaczać wymagania i potrzeby podległych wojsk;
- koordynować działania przygotowania i realizacji wsparcia.

Pomoc opiera się na wykonaniu usług i dostaw według zaplanowanych oraz złożonych wcześniej zapotrzebowań lub zabezpieczeniu nagłych potrzeb. Udzielane wsparcie jest oparte na podstawie umowy zawieranej na zasadach obligatoryjnych w całym Sojuszu, a normalizuje je ALP-12¹².

Planowanie HNS jest łącznym elementem ogólnego planowania użycia wojsk, dlatego powinno być prowadzone na analogicznych szczeblach, jednak należy wziąć pod uwagę różnice w strukturach organizacyjnych cywilnych partnerów. Według standardów NATO planowanie powinno odbywać się w następujących etapach:

- 1) identyfikacja potrzeb — ustala się asortyment, zakres oraz skalę potrzebnych dostaw, pomocy i usług w oparciu o ogólnych planów użycia wojska, a także przestrzennych, czasowych i wojskowych wymogów potrzebnego wsparcia;
- 2) zawarcie porozumienia ogólnego — negocjacje z władzami państwa-gospodarza i dowódcą NATO na szczeblu rządowym i wola udzielenia wsparcia; wyznaczenie połączonych zespołów, ustalenie obszaru wsparcia, a także jego prawnych, politycznych i finansowych warunków, wyznaczenie okresowych spotkań w celu unowocześnienia porozumień o HNS;
- 3) negocjacje szczegółowe — dotyczące wsparcia, określające obowiązki, warunki, wymogi i procedury prawne oraz finansowe w stosunku do ogólnej koncepcji planowanej operacji;
- 4) opracowanie połączonego planu wsparcia przez państwo przyjmujące — negocjacje planistyczne w charakterystycznych zespołach roboczych i komisjach określających procedury i zasady oraz czas i miejsce, a także rodzaje wsparcia;

---

¹² *NATO Logistics Handbook: HNS — Guidance for the Planning and Preparation of Host Nation Support Agreements/Arrangements* (Przewodnik planowania i przygotowania porozumień i ustaleń w zakresie HNS).

- 5) implementacja — proces realizacji uzgodnionego przez Wspólny Komitet Wykonawczy zjednoczonego planu realizacji, który zawiera poszczególne rodzaje udzielanego wsparcia.

W działalności HNS wyróżnia się trzy rodzaje planowania:

- 1) kontyngentowe — planowanie konkretnej sytuacji, biorąc pod uwagę rejon działania, stany gotowości wojsk i możliwości ich użycia;
- 2) ogólne — planowanie ma miejsca, gdy nie zostały wytyczone szczegóły składu i obszaru działania oraz zakresu wykorzystania sił sojusznicznych;
- 3) *ad hoc* — wykorzystywane doraźnie, do wcześniej nieplanowanych sytuacji, stanowi uaktualnienie lub uzupełnienie, rozwinięcie planów kontyngentowych i ogólnych.

Specjalistyczne wydawnictwa NATO, takie jak ALP-12, BI-MNC¹³, prezentują bardziej dokładne wytyczne w zakresie planowania.

Zasady oraz reguły planowania wsparcia przez państwo-gospodarza:

- dowódcy NATO są odpowiedzialni za koordynację planowania HNS w zakresie zabezpieczenia wielonarodowych sił oraz za uzgodnienie wymagań w zakresie HNS;
- dowódcy mają uprawnienia do negocjowania i ustalania wymagań HNS w imieniu państw wysyłających (za ich zgodą); obecnie preferowane są porozumienia wielonarodowe w miejscach dwustronnych;
- w ramach opracowania planów operacyjnych dowódcy dokonują określenia priorytetów w realizacji zadań HNS;
- w sytuacji kryzysowej odpowiedzialność za zapewnienie terminowej realizacji przedsięwzięć w ramach HNS spoczywa na państwie przyjmującym;
- rozliczeń i refundacji HNS dokonuje się w ramach uzgodnień między państwami członkowskimi¹⁴.

Według standardów NATO planowanie powinno odbywać się w następujących etapach¹⁵:

- identyfikacja potrzeb;
- zawarcie porozumienia ogólnego;
- negocjacje szczegółowe — zawarcie umowy wdrażającej lub porozumienia technicznego;

---

¹³ *NATO Logistics Handbook: HNS-2 Major NATO Commanders (SACEUR and SACLAN)*.

¹⁴ *Współpraca cywilno-wojskowa Polska — NATO*, cz. II, Warszawa 1999, AON, s. 16.

¹⁵ Szerzej w: *Współpraca cywilno-wojskowa Polska — NATO*, cz. I, Warszawa 1999, AON, s. 63–64.

- opracowanie połączonego planu wsparcia przez państwo goszczące (JHNSP);
  - implementacja.
- Podstawowe rodzaje kontraktów:
- zawierane zawczasu, w sytuacji słabego rozeznania w zaplanowanych działaniach, z przybliżonym ustalaniem potrzebnych świadczeń;
  - kontrakty doraźne, bardziej efektywne, oszczędne; stosuje się je, gdy znany jest zakres i miejsce potrzebnych świadczeń oraz wymagania.

BIBLIOGRAFIA

- [1] *CIMIC w siłach powietrznych RP*, 4.23.1.0, AON, Warszawa 2002.
- [2] Filpiak S., *Współpraca cywilno-wojskowa w ramach wsparcia wojsk sojuszu ze strony państwa-gospodarza*, [w:] *Współpraca cywilno-wojskowa*, konferencja naukowa Departamentu Społeczno-Wychowawczego MON, 23 marca 1999, MON, Warszawa 1999.
- [3] *Obrona cywilna (niemilitarna) w obronie narodowej III RP*, red. W. Kilter, AON, Warszawa 2001.
- [4] *Obrona narodowa w tworzeniu bezpieczeństwa III RP*, red. R. Jakubczak, Bellona, Warszawa 2003.
- [5] Szafran H., *Relacje cywilno-wojskowe wynikające z obowiązków państwa gospodarza*, „Wiedza Obronna”, 2001, nr 3.
- [6] *Ustrój administracji publicznej*, PWN, Warszawa 2000.
- [7] *Współpraca cywilno-wojskowa Polska — NATO*, cz. I, AON, Warszawa 1999.
- [8] *Współpraca cywilno-wojskowa Polska — NATO*, cz. II, AON, Warszawa 1999.
- [9] *Współpraca cywilno-wojskowa*, konferencja naukowa Departamentu Społeczno-Wychowawczego MON, 23 marca 1999, Załącznik 40, MON, Warszawa 1999.

Akty prawne

- [1] ALP-12 — Guidance for the Planning and Preparation of Host Nation Support Agreements/ Arrangements.
- [2] Decyzja Nr 52 Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 25 marca 2003 w sprawie organizacji systemu wsparcia wojsk sojusznicych przebywających na terytorium RP lub przemieszczających się przez to terytorium oraz wsparcia wojsk własnych wysyłanych poza terytorium kraju.

- [3] Decyzja Nr 531/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 1 grudnia 2008 r. w sprawie funkcjonowania w resorcie obrony narodowej systemu realizacji zadań wynikających z obowiązków państwa-gospodarza oraz państwa wysyłającego.
- [4] MC 334/1 NATO Principles and Policies for Host Nation Support (HNS Planning).
- [5] Oświadczenie Rządowe z dnia 29 grudnia 1999 r. w sprawie ratyfikacji Protokołu dotyczącego statusu międzynarodowych dowództw wojskowych, ustanowionych na podstawie Traktatu Północnoatlantyckiego, sporządzonego w Paryżu dnia 28 sierpnia 1952 r., DzU, 2000, Nr 64, poz. 747, *Ratyfikacja Protokołu Paryskiego*.
- [6] Protokół dotyczący statusu międzynarodowych dowództw wojskowych, ustanowionych na podstawie Traktatu Północnoatlantyckiego, sporządzony w Paryżu dnia 28 sierpnia 1952 r., DzU, 2000, Nr 64, poz. 746, *Protokół Paryski*.
- [7] Protokół ustaleń Nr 28/2001 posiedzenia Rady Ministrów w dniach 17 i 18 lipca 2001.
- [8] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2002 r. w sprawie świadczeń na rzecz obrony, DzU, Nr 18, poz. 168.
- [9] Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 14 listopada 2000 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu zakwaterowania wojsk obcych i ich personelu cywilnego, przebywających na terytorium RP, DzU, Nr 107, poz. 1137.
- [10] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 stycznia 2001 r. w sprawie zasad finansowania zadań realizowanych w ramach międzynarodowej współpracy z zakresu wewnętrznego i zewnętrznego bezpieczeństwa państwa, wynikających z umów i porozumień, DzU, 2001, Nr 4, poz. 31.
- [11] Strategia Bezpieczeństwa RP przyjęta na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 4 stycznia 2001 r.
- [12] Umowa między Państwami-Stronami Traktatu Północnoatlantyckiego dotycząca statusu ich Sił Zbrojnych, sporządzona w Londynie 19 czerwca 1951 r., DzU, 2000, Nr 21, poz. 257, *SOFA NATO*.
- [13] Ustawa z 23 września 1999 r. o zasadach pobytu wojsk obcych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zasadach ich przemieszczania się przez to terytorium, DzU, Nr 93, poz. 1063.
- [14] Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o zasadach użycia lub pobytu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa, DzU, 1998, Nr 262, poz. 1117.
- [15] Ustawa z dnia 18 marca 1999 r. o ratyfikacji protokołu dotyczącego statusu międzynarodowych dowództw wojskowych, ustanowionych na podstawie Traktatu Północnoatlantyckiego, sporządzonego w Paryżu dnia 28 sierpnia 1952 r., DzU, 1999, Nr 32, poz. 305.

- [16] Ustawa z dnia 18 marca 1999 r. o ratyfikacji Traktatu Północnoatlantyckiego, sporządzonego w Waszyngtonie dnia 4 kwietnia 1949 r., DzU, 1999, Nr 13, poz. 111.
- [17] Ustawa z dnia 18 marca 1999 r. o ratyfikacji umowy między Państwami-Stronami Traktatu Północnoatlantyckiego dotyczącego statusu ich Sił Zbrojnych, sporządzona w Londynie dnia 19 czerwca 1951 r., DzU, 1999, Nr 32, poz. 303.
- [18] Ustawa z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, art. 6, ust. 1, pkt 2, DzU, 2002, Nr 21, poz. 205 z późn. zm.
- [19] Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, DzU, 2002, Nr 7, poz. 58.

Źródła elektroniczne

- [1] <http://www.nato.int/docu/other/pl/handbook.pdf>
- [2] <http://wzk.poznan.uw.gov.pl/?q=node/121>
- [3] http://www.warmia.mazury.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=1315&Itemid=617
- [4] http://www.stirw.wp.mil.pl/tr_ladowy_pliki/doce/dd_4_4_12_2/Zalaczniki%20do%20doktryny%20z%2005.01.pdf

HOST NATION SUPPORT

ABSTRACT

The paper presents assumptions and structure of a host nation support. It discusses issues related to planning, functions and tasks executed by HNS as well as rules and scope of cooperation at the administration level.

Keywords:

Host Nation Support, sending nation, receiving nation, support, logistic support, planning.

Recenzent dr hab. Krzysztof Rokiciński, prof. AMW